

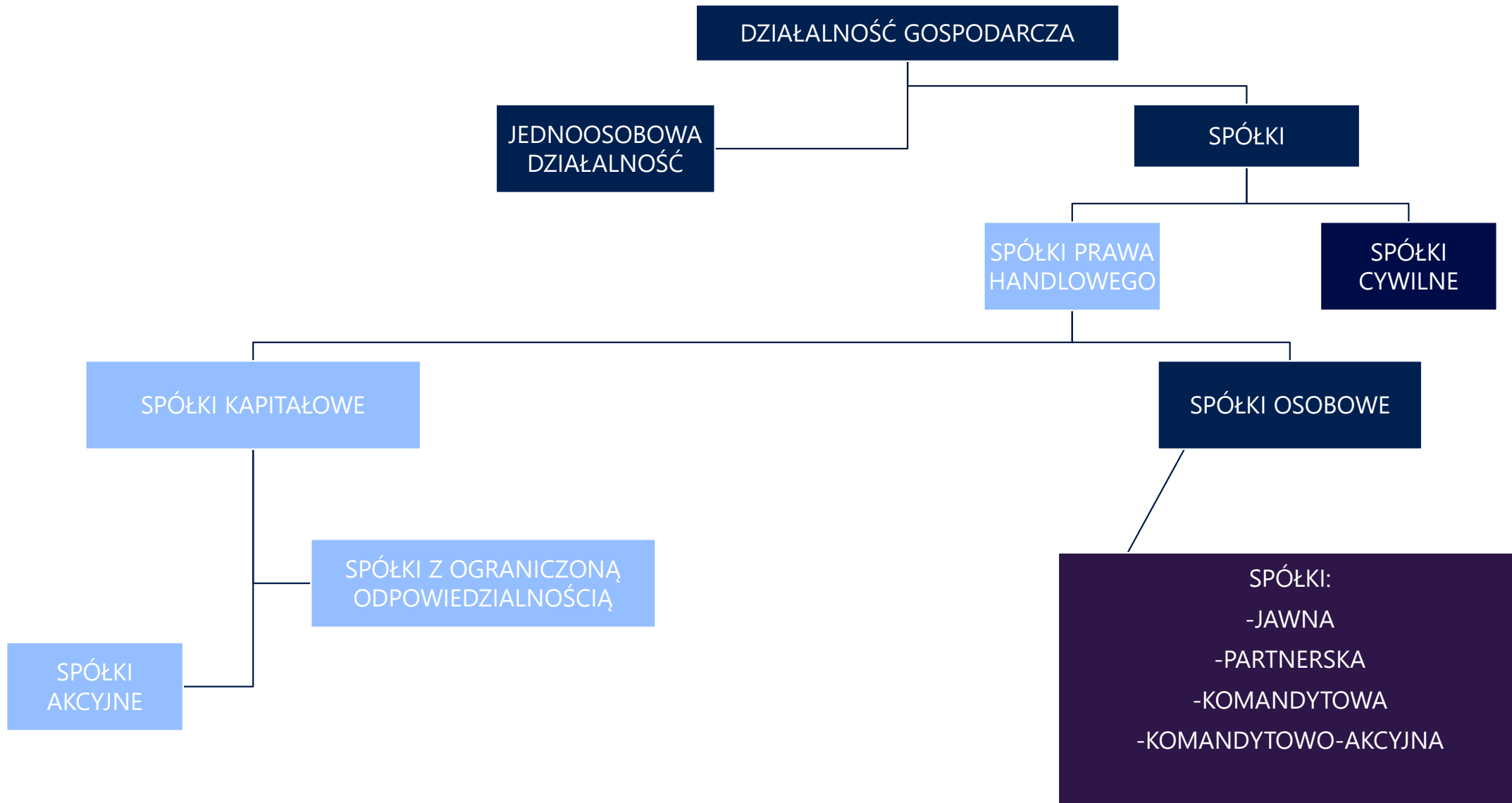
PRAWNE PODSTAWY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

WYKŁAD VI

Halszka Suszek-Borowska

FORMY PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, OPARTE NA PRAWIE HANDLOWYM cz. 2

Jak zdążyłeś zauważyć podczas poprzedniego wykładu, w spółkach osobowych prawa handlowego, główną rolę odgrywały osoby (wspólnicy). W spółkach kapitałowych którymi zajmujemy się dziś, jest zupełnie inaczej. Tu decydującą rolę odgrywa kapitał. Na czym polega ta różnica? Otóż w spółkach osobowych wspólnicy podejmowali decyzje na podstawie uchwały, zaś stosunki między nimi regulowała umowa spółki. W spółkach kapitałowych wspólnicy też mogą decydować na podstawie uchwał podejmowanych przez walne zgromadzenie wspólników lub akcjonariuszy, ale decyzje są przyjmowane większością kapitałową. Co to znaczy? To bardzo proste! Kto ma w spółce więcej kapitału czyli akcji i udziałów, ten ma więcej głosów w trakcie podejmowania uchwał.

SPÓŁKI KAPITAŁOWE

Jak już wiesz, spółki prawa handlowego dzielą się na kapitałowe i osobowe. Dokładniej o spółkach kapitałowych powiemy w dalszej części wykładu.

Spółka kapitałowa jest takim rodzajem spółki, w którym najistotniejszy jest majątek spółki, czyli kapitał. Tę formę prawną organizacji podmiotów gospodarczych najczęściej wykorzystuje się w prowadzeniu dużych przedsiębiorstw oraz w wewnętrznej organizacji grup kapitałowych.

Wyróżniamy dwa rodzaje spółek kapitałowych:

- ✓ spółkę akcyjną
- ✓ spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością

Oba typy spółek posiadają konstrukcję spółki kapitałowej opartej na:

- ✓ rozdzieleniu sfery zarządu od sfery właścicielskiej,
- ✓ Braku odpowiedzialności wspólników/udziałowców za zobowiązania spółki,
- ✓ dysponowaniu kapitałem zakładowym i posiadaniem osobowości prawnej oraz ustanowionego przez siebie statutu.

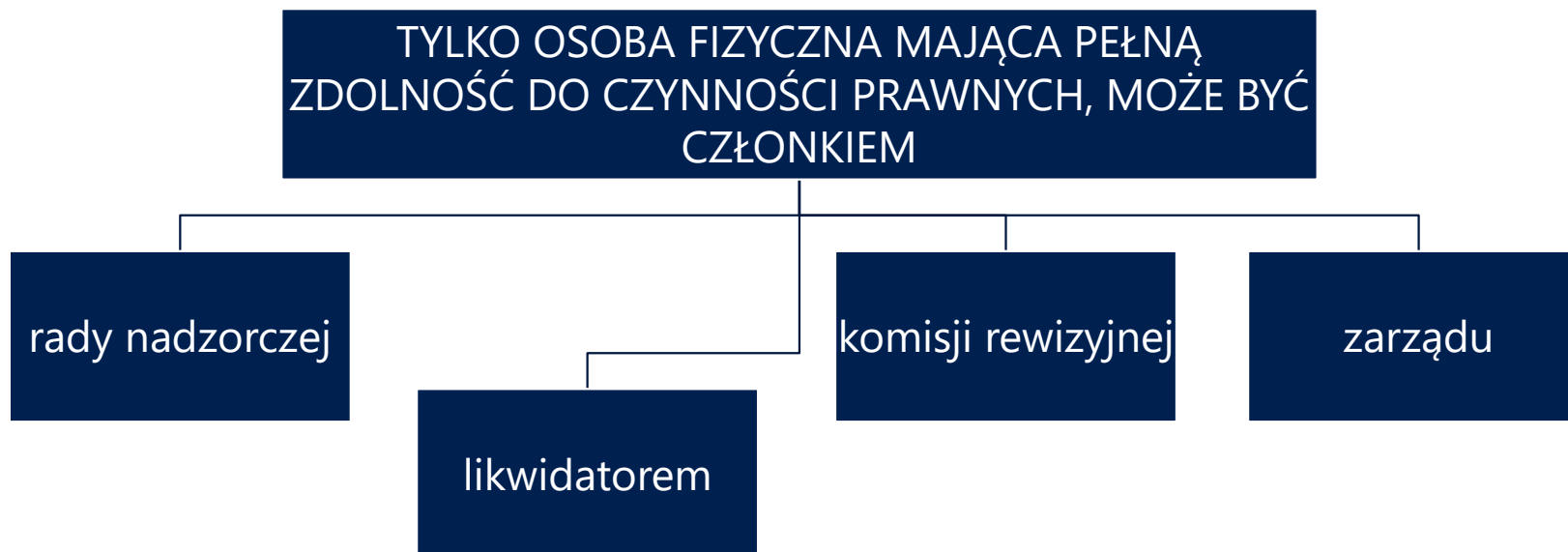
Powstanie spółki kapitałowej następuje po wpisaniu jej do rejestru przedsiębiorców KRS. Wówczas staje się ona osobą prawną mającą zdolność do czynności prawnych.

Może ona we własnym imieniu

- ✓ zaciągać zobowiązania, za które odpowiada swoim majątkiem (kapitałem),
- ✓ nabywać prawa, pozywać i być pozywana.

Majątek wspólników/akcjonariuszy jest wyłączony od egzekucji.

Czynności związane z prowadzeniem spraw spółki wykonuje zarząd. Nie zawsze jednak ma on uprawnienia do podejmowania określonych decyzji. Czynność prawna, która jest dokonana bez zgody właściwego organu spółki jest ważna, jednakże nie wyklucza to odpowiedzialności członków zarządu wobec spółki z tytułu naruszenia umowy spółki lub jej statutu.

ROZWIĄZANIE SPÓŁKI KAPITAŁOWEJ

Decydują o tym wspólnicy lub akcjonariusze. Po podjęciu takiej decyzji, następuje postępowanie likwidacyjne. O rozwiązaniu wpisanej do rejestru spółki, orzeka sąd rejestrowy na wniosek osoby mającej interes prawny albo z urzędu, po przeprowadzeniu rozprawy.

ROZWIĄZANIE SPÓŁKI MOŻE NASTĄPIĆ GDY:

nie zawarto umowy spółki	określony w umowie lub statucie przedmiot działalności spółki jest sprzeczny z prawem	umowa lub statut spółki nie zawiera postanowień dotyczących firmy, przedmiotu działalności spółki, kapitału zakładowego, lub wkładów	żadna z osób zawierających umowę spółki albo podpisującą statut nie miała zdolności do czynności prawnych w chwili ich dokonywania
--------------------------	---	--	--

Jeżeli braki nie mogą być zlikwidowane, lub nie zostaną usunięte w terminie wyznaczonym przez sąd rejestrowy, sąd ten może wydać postanowienie o rozwiązaniu spółki.

Z powodu powyższych braków spółka nie może być rozwiązana, jeżeli od jej wpisu do rejestru upłynęło 5 lat.

Istotny jest fakt, że orzeczenie o rozwiązaniu spółki nie wpływa na ważność czynności prawnych zarejestrowanej spółki. Gwarantuje to bezpieczeństwo obrotu gospodarczego widziane w dwóch aspektach:

1. Wszystkie czynności prawne które były dokonane przed rozwiązaniem spółki są traktowane jako ważne
2. Istnieje możliwość zakończenia spraw spółki w okresie od orzeczenia sądu, do jej faktycznej likwidacji.

SPÓŁKA AKCYJNA

Spółka akcyjna jest spółką prawa handlowego, mającą charakter kapitałowy. Spółka akcyjna to forma działalności przeznaczona dla prowadzenia średnich bądź dużych przedsiębiorstw.

Kapitał zakładowy w tego rodzaju spółce składa się z wkładów założycieli, którzy następnie otrzymują akcje.

Akcjonariusze nie odpowiadają za zobowiązania spółki, lecz ponoszą ryzyko lokaty kapitału wyłącznie do wysokości ceny nabycia akcji a także czerpią zyski z tytułu dywidendy albo zyski kapitałowe, które osiągnęły po sprzedaży akcji po wyższej cenie niż cena ich zakupu.

Dywidenda to część zysku netto (po opodatkowaniu podatkiem dochodowym) spółki, przeznaczona dla jednego wspólnika

Spółkę akcyjną może założyć jedna osoba bądź kilka osób. Jej statut należy sporządzić w formie aktu notarialnego. Spółka akcyjna, będąc rodzajem spółki kapitałowej, za wszelkie zobowiązania odpowiada całym swoim majątkiem. Kapitał akcyjny jest dzielony na akcje o równej wartości nominalnej, które zaliczane są do papierów wartościowych. Jego minimalna wartość wynosi 100 000 zł. Akcja stanowi podstawę nabycia praw akcjonariusza, wspólnika. Może mieć ona charakter na okaziciela lub imienny, uprzywilejowany do prawa głosu bądź zwykły, podziału majątku (w razie likwidacji tejże spółki) czy wspomnianej wyżej dywidendy.

Zgoda na zawiązanie spółki akcyjnej powinna być wyrażona w akcie notarialnym. Wymienia się w nim osoby obejmujące akcje, liczbę i rodzaj akcji objętych przez każdą z nich, wartość nominalną oraz cenę emisyjną akcji, a także terminy wpłat. Jeśli akcjonariusze w zamian za akcje wnoszą wkłady niepieniężne, należy w akcie notarialnym wymienić także osoby wnoszące owe wkłady.

ETAPY TWORZENIA SPÓŁKI AKCYJNEJ:

Zawarcie tzw. aktu założycielskiego spółki przez samych założycieli lub w drodze publicznej subskrypcji, a także sporządzenie jej statutu.

Dokonanie pokrycia kapitału zakładowego.

Powołanie organów spółki zarządu oraz rady nadzorczej.

Dokonanie wpisu do KRS.

WŁADZE SPÓŁKI AKCYJNEJ

Zarząd

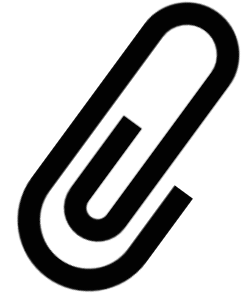
Rada nadzorcza

Zgromadzenie wspólników (zwyczajne lub nadzwyczajne)

STATUT SPÓŁKI

zawarty obowiązkowo w formie aktu notarialnego, określa

- ✓ firmę i siedzibę spółki
- ✓ przedmiot działalności spółki
- ✓ czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony
- ✓ wysokość kapitału zakładowego oraz kwotę wpłaconą przed zarejestrowaniem na pokrycie kapitału zakładowego
- ✓ wartość nominalną akcji i ich liczbę ze wskazaniem czy akcje są imienne, czy na okaziciela
- ✓ liczbę akcji poszczególnych rodzajów i związane z nimi uprawnienia
- ✓ nazwiska i imiona albo firmy (nazwy) założycieli
- ✓ liczbę członków zarządu i rady nadzorczej oraz podmiot uprawniony do ustalenia składow pismo do ogłoszeń, jeśli spółka zamierza dokonywać ogłoszeń również poza Monitorem Sądowym i Gospodarczym

KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁKI AKCYJNEJ

Kapitał zakładowy dzieli się na akcje, czyli dokumenty informujące o udziale akcjonariusza w kapitale zakładowym (majątku) spółki. Dokument akcji powinien być sporządzony na piśmie, oraz opatrzony pieczęcią spółki i podpisem zarządu.

Akcja może mieć wartość nominalną. Kapitał zakładowy spółki akcyjnej dzieli się na akcje o równej wartości nominalnej.

PRZYKŁAD!!!

JEŻELI KAPITAŁ ZAKŁADOWY ZOSTAŁ PODZIELONY I NP. KAŻDA AKCJA MA WARTOŚĆ 1 ZŁ. TO PRZY KAPITALE ZAKŁADOWYM RÓWNYM 100 000 ZŁ JEST 100 000 AKCJI. GDYBY TE AKCJE ZOSTAŁY SPRZEDANE PO 1 ZŁ KAŻDA, TO WARTOŚĆ NOMINALNA BYŁABY RÓWNA WARTOŚCI EMISYJNEJ. GDYBY ZAŚ BYŁA SPRZEDAWANA PO CENIE WYŻSZEJ NIŻ 1 ZŁ, WÓWCZAS BYŁABY TO WARTOŚĆ EMISYJNA.

CO TO OZNACZA?

WARTOŚĆ EMISYJNA MOŻE BYĆ RÓWNA LUB WIĘKSZA OD NOMINALNEJ WARTOŚCI KAPITAŁU ZAKŁADOWEGO.

MINIMALNA AKCJA MOŻE MIEĆ WARTOŚĆ 1 GR.

Akcje dzielimy na imienne i akcje na okaziciela. Jaka jest różnica? Otóż akcje imienne mogą być wydawane akcjonariuszom przed wpłaceniem całej należności. Natomiast akcje na okaziciela, po wpłaceniu całej kwoty niezbędnej do pokrycia akcji. Zarząd spółki ma obowiązek prowadzenia księgi akcji imiennych i świadectw tymczasowych.

Zgodnie z art. 328 kodeksu spółek handlowych, dokument akcji powinien zawierać następujące informacje:

- ✓ firmę, siedzibę i adres spółki,
- ✓ oznaczenie sądu rejestrowego i numer, pod którym spółka jest wpisana do rejestru,
- ✓ datę zarejestrowania spółki i wystawienia akcji,
- ✓ wartość nominalną, serię i numer, rodzaj danej akcji i uprawnienia szczególne z akcji,
- ✓ wysokość dokonanej wpłaty w przypadku akcji imiennych,
- ✓ ograniczenia co do rozporządzania akcją,
- ✓ postanowienia statutu o związanych z akcją obowiązkach wobec spółki,
- ✓ dokument akcji powinien być opatrzony pieczęcią spółki oraz podpisem zarządu. Podpis może być mechanicznie odtwarzany.

Brak określenia poszczególnych danych, o których mowa w punktach 1, 2, 4 i 7 powoduje nieważność dokumentu akcji.

RODZAJE AKCJI

Akcje imienne związane są z określoną osobą, wpisaną w dokumencie akcji jako jej właściciel. To imienne papiery wartościowe i do ich przeniesienia konieczna jest umowa cesji wierzytelności wynikającej z akcji. Skuteczne przeniesienie własności akcji imiennej uzależnione jest nie tylko od wydania dokumentu akcji nabywcy, ale także od pisemnego oświadczenia woli zbywcy zamieszczonego na samej akcji bądź w odrębnym dokumencie. Dokumenty akcji imiennych mogą być wydawane przed ich pełnym pokryciem. W takiej sytuacji muszą one jednak pozostać w spółce.

Akcje na okaziciela stanowią zdecydowaną większość w tradycyjnych spółkach akcyjnych. Mogą być wydawane w przypadku pokrycia ich wkładami pieniężnymi, jednak w odróżnieniu od akcji imiennych nie mogą one być wydawane przed pełnym pokryciem wkładu - ich substytutem w takim przypadku są świadectwa tymczasowe. Akcje na okaziciela mogą być przedmiotem obrotu. Zbycie akcji na okaziciela odbywa się poprzez przeniesienie własności dokumentu akcji.

W tym miejscu warto wspomnieć że istnieją także **akcje uprzywilejowane i akcje zwykłe**. Statut spółki akcyjnej może ustanawiać uprzywilejowanie niektórych akcji. Uprzywilejowanie może dotyczyć

- ✓ prawa głosu,
- ✓ prawa do dywidendy
- ✓ prawa do uczestnictwa w podziale majątku spółki

Rodzaje uprzywilejowania prezentowane w Kodeksie Spółek Handlowych są tylko przykładowe. Akcje uprzywilejowane muszą być akcjami imiennymi.

W odróżnieniu od akcji uprzywilejowanych **akcje zwykłe** nie korzystają ze specjalnych przywilejów określonych w statucie. Akcje zwykłe są wyrazem zasady równości akcjonariuszy w spółce akcyjnej. akcje zwykłe mogą być zarówno akcjami imiennymi jak i akcjami na okaziciela.

Akcje związane z obowiązkiem okresowych świadczeń. Statut spółki akcyjnej może przewidywać ustanowienie akcji, z posiadaniem których wiąże się obowiązek spełniania wobec spółki określonych powtarzających się świadczeń niepieniężnych. Akcje związane z obowiązkiem powtarzających się świadczeń muszą być akcjami imiennymi. Zbycie takich akcji może nastąpić tylko za zgodą spółki, jednak odmowa zgody na zbycie musi być uzasadniona ważnymi powodami. Ciężar dowodu zaistnienia "ważnych powodów" spoczywa na spółce.

UMORZENIE AKCJI I ŚWIADECTWA UŻYTKOWE

Akcje oczywiście mogą być umorzone, ale tylko jeśli statut tak stanowi. Czym jest umorzenie akcji?

To likwidacja akcji przeprowadzona według określonych zasad. Powoduje obniżenie kapitału zakładowego, w związku z czym może być dokonana tylko wtedy, gdy nie obniży ona kapitału poniżej wymaganego do powstania spółki akcyjnej minimum.

Pamiętasz jaka to była kwota?

Dokładnie 100 000zł!

Umorzenie może nastąpić na dwa sposoby. Albo dobrowolnie, czyli za zgodą akcjonariusza, w drodze jej nabycia przez spółkę, albo przymusowo, czyli bez jego zgody. Przyjrzyjmy się tym zagadnieniom dokładniej.

DOBROWOLNE UMORZENIE AKCJI

Statut może przewidywać dobrowolne umorzenie akcji. Różni się ono od umorzenia przymusowego przed wszystkim tym, że wymaga oświadczenia woli akcjonariusza w przedmiocie zgody na umorzenie oraz tym, że może ono nastąpić również bez wynagrodzenia. Umorzenie dobrowolne nie może być dokonane częściej niż raz w roku obrotowym.

Przesłanki i tryb umorzenia dobrowolnego nie muszą być określone w statucie choć szereg problemów praktycznych przemawia za tym, żeby takie zapisy w statucie zamieszczać.

Kodeks spółek handlowych w art. 359 § 2 określa minimalną treść uchwały o umorzeniu:

- ✓ podstawa prawna umorzenia czyli wskazanie na postanowienia statutu, które uzasadniają umorzenie.
- ✓ wysokość wynagrodzenia przysługującego akcjonariuszowi
- ✓ uzasadnienie ewentualnego braku wynagrodzenia
- ✓ sposób obniżenia kapitału zakładowego.

Zmiany statutu dotyczące umorzenia akcji reguluje art. 359 § 4 i 5. Zmiana statutu, która polega na wprowadzeniu umorzenia bez zgody akcjonariusza, nie może działać wstecz tzn. nie może dotyczyć akcji, które zostały objęte przed jej wpisem do rejestru.

PRZYMUSOWE UMORZENIE AKCJI

W przypadku umorzenia akcji bez zgody akcjonariusza, statut musi określić przesłanki i tryb takiego umorzenia. Tego rodzaju umorzenie nie może nastąpić bez wynagrodzenia. W przypadku gdy umorzenie akcji ma nastąpić bez uchwały walnego zgromadzenia (umorzenie automatyczne) w razie ziszczenia określonego zdarzenia, statut musi określić warunki i tryb amortyzacji. W przypadku umorzenia akcji w tzw. trybie automatycznym, uchwałę walnego zgromadzenia zastępuje uchwała zarządu zaprotokołowana przez notariusza. (art. 455 §3 KSH)

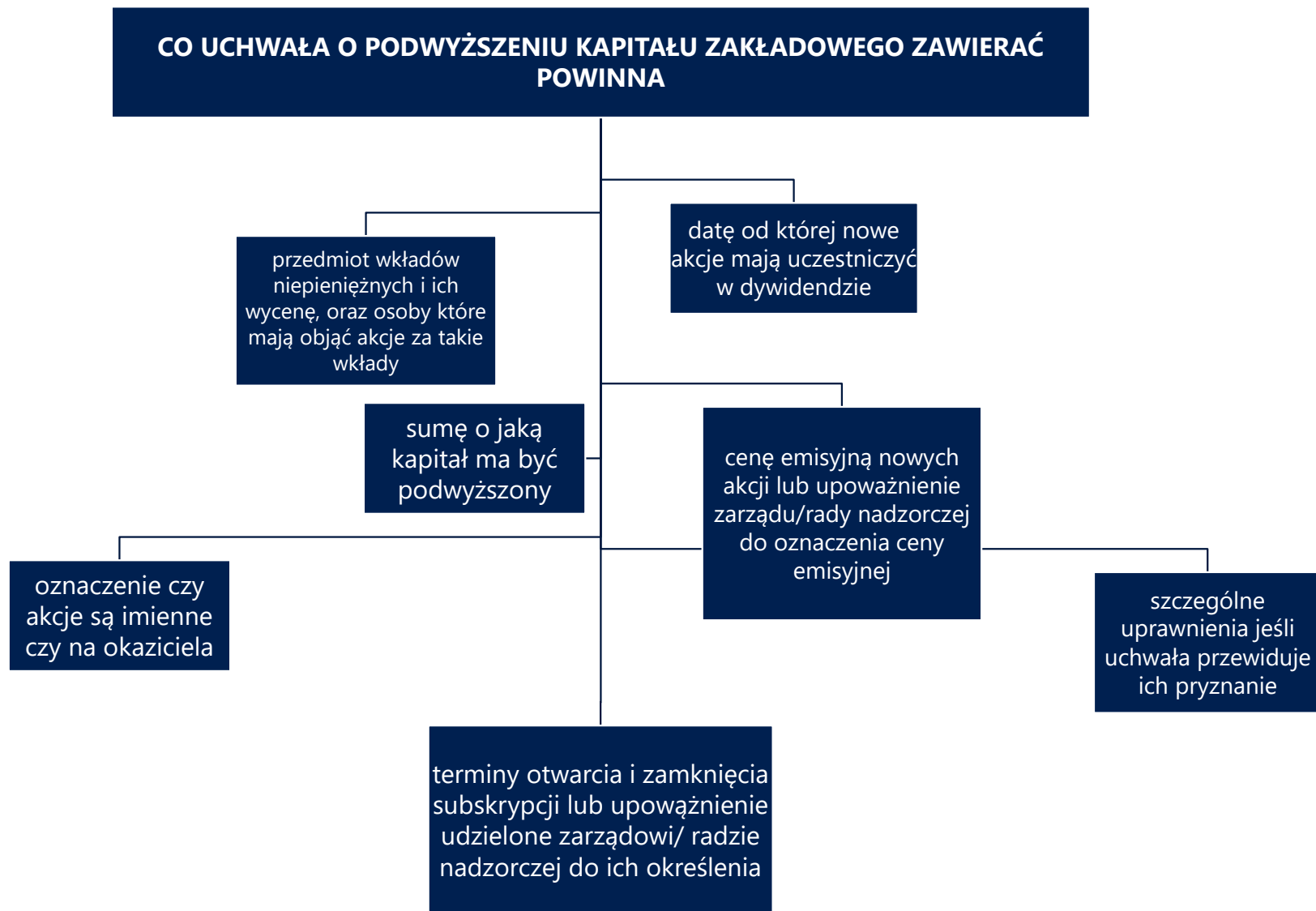
Umorzenie ustawowe przewiduje art 363§5 KSH i następuje w przypadku przekroczenia terminów zbycia akcji własnych. W tym przypadku art. 365§5 KSH wyłącza wymóg uregulowania umorzenia w statucie

I jeszcze kilka słów o **świadectwach użytkowych**.

Statut spółki akcyjnej może przewidywać, że w zamian za akcje umorzone, spółka wydaje świadectwa użytkowe bez określonej wartości nominalnej. Świadectwa użytkowe mogą być imienne lub na okaziciela. Jeżeli statut nie stanowi inaczej, świadectwa użytkowe uczestniczą na równi z akcjami w dywidendzie oraz w nadwyżce majątku spółki, pozostałej po pokryciu wartości nominalnej akcji. Uprawniony ze świadectwa użytkowego nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania związane z umorzoną akcją i nie przysługują mu żadne prawa udziałowe, z wyjątkiem uprawnień określonych powyżej.

KAPITAŁ ZAKŁADOWY

Kapitał zakładowy w spółce akcyjnej można podwyższać i obniżać. Jednak takie zmiany wymagają również zmiany statutu. Przyjrzyjmy się podwyższeniu kapitału. Może ono nastąpić po wpłaceniu co najmniej 9/10 dotychczasowego kapitału. Podwyższenie następuje w drodze emisji nowych akcji i podwyższenia wartości nominalnej dotychczasowych akcji. Podwyższenie kapitału zakładowego jest możliwe ze środków własnych spółki, np. z kapitału zapadłego lub rezerwowego. Akcje przysługują wyłącznie akcjonariuszom proporcjonalnie do udziału w dotychczasowym kapitale zakładowym. Podwyższenie kapitału jest zgłaszane uchwałą przez zarząd do sądu rejestrowego.

Statut może upoważnić zarząd na okres nie dłuższy niż 3 lata do podwyższenia kapitału zakładowego. Wysokość kapitału docelowego nie może przekraczać $\frac{3}{4}$ kapitału zakładowego na dzień udzielenia upoważnienia zarządowi.

Kapitał zakładowy można również obniżyć. **Kiedy jest to możliwe?**

w drodze
zmiany
statutu

przez
zmniejszeni
e wartości
nominalnej
akcji

połączenie
akcji lub
przez
umorzenie
części akcji

w
przypadku
podziału
przez
wydzielenie

Obniżenie kapitału zakładowego ma na **celu** wyrównanie poniesionych strat, lub przeniesienie określonych kwot do kapitału rezerwowego lub poprzez nabycie własnych akcji.

Obniżenie kapitału, zarząd spółki składa do sądu rejestrowego.

Musi złożyć następujące dokumenty:

- uchwałę walnego zgromadzenia albo zarządu – o obniżeniu kapitału zakładowego
- dowód zatwierdzenia zmiany statutu przez właściwy organ władzy publicznej

A także o ile są wymagane:

- dowody należytego wezwania wierzycieli
- oświadczenie wszystkich członków zarządu stwierdzające że wierzyciele którzy zgłosili roszczenia wobec spółki zostali zaspokojeni lub uzyskali zabezpieczenie.

WŁADZE SPÓŁKI AKCYJNEJ

ORGANAMI SPÓŁKI SĄ:

- walne zgromadzenie akcjonariuszy,
- zarząd,
- rada nadzorcza.

Spółka akcyjna może działać tylko przez swoje organy. W spółce jednoosobowej jedyny akcjonariusz wykonuje wszystkie uprawnienia walnego zgromadzenia

WALNE ZGROMADZENIE

Decyduje o najważniejszych sprawach związanych z działalnością spółki. Może ono wydawać uchwały we wszystkich sprawach, o ile nie należą one do kompetencji zarządu lub rady nadzorczej. Uchwały walnego zgromadzenia wymagają przykładowo:

- § rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy i udzielenie absolutorium członkom organów spółki z wykonania przez nich obowiązków;
- § postanowień dotyczących o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru;
- § zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego;
- § nabycia i zbycia nieruchomości bądź udziału w nieruchomości, chyba że statut stanowi inaczej;
- § emisji obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa;
- § nabycia własnych akcji.

Walne zgromadzenie może być zwyczajne albo nadzwyczajne.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE powinno odbyć się w terminie 6 miesięcy po upływie każdego roku obrotowego. Zajmuje się np.

- sprawami związanymi z podziałem zysku,
- pokryciem strat,
- rozpatrzeniem i zatwierdzeniem sprawozdania zarządu z działalności spółki
- sprawozdania finansowego za miniony rok obrotowy.

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE może być zwołane w każdym czasie i w każdej sprawie. Zwołuje się je określonych w ustawie lub w statucie, a także gdy organy bądź osoby uprawnione do zwoływania walnych zgromadzeń uznają taką potrzebę. Kompetencje do zwołania walnego zgromadzenia ma zarząd, a w razie konieczności rada nadzorcza.

Kto może zwoływać nadzwyczajne walne zgromadzenie?

Akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący co najmniej 1/10 kapitału zakładowego. Mogą oni także umieszczać określone sprawy w porządku obrad najbliższego walnego zgromadzenia. Każda akcja daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu. Prawo głosu przysługuje od dnia pełnego pokrycia akcji, chyba że statut stanowi inaczej. Uchwały głosowane podczas posiedzeń zapadają bezwzględną większością głosów, o ile statut lub przepisy Kodeksu spółek handlowych nie przewidują inaczej.

Przykład!!!

Do powzięcia uchwały o istotnej zmianie przedmiotu działalności spółki wymagana jest większość 2/3 głosów.

GŁOSOWANIA I UCHWAŁY

Zasadą jest, że głosowanie jest jawne, zaś uchwały powinny być zamieszczone w protokole sporządzonym przez notariusza. Uchwała walnego zgromadzenia, która jest sprzeczna ze statutem bądź dobrymi obyczajami i godziłaby w interes spółki lub miała na celu pokrzywdzenie akcjonariusza może być zaskarżona do sądu.

ZARZĄD

To organ który reprezentuje spółkę oraz prowadzi jej sprawy. Składa się z jednego bądź większej liczby członków, którymi mogą być akcjonariusze lub inne osoby. Członków zarządu powołuje i odwołuje co do zasady rada nadzorcza, jednak statut spółki może stanowić inaczej. Członek zarządu może być odwołany lub zawieszony w czynnościach również przez walne zgromadzenie. Kadencja członka zarządu nie może być dłuższa niż 5 lat, natomiast nie ma ograniczenia liczby kadencji sprawowanych przez daną osobę. W każdym momencie może być odwołany, lecz nie pozbawia go to roszczeń ze stosunku pracy lub innego stosunku prawnego dotyczącego pełnienia funkcji członka zarządu. Członek zarządu związany jest zakazem konkurencji; nie może on więc bez zgody spółki zajmować się interesami konkurencyjnymi ani uczestniczyć w spółce konkurencyjnej jako wspólnik spółki cywilnej, spółki osobowej bądź jako członek organu spółki kapitałowej czy też uczestniczyć w innej konkurencyjnej osobie prawnej jako członek organu. Zakaz ten obejmuje również udział w konkurencyjnej spółce kapitałowej w przypadku posiadania w niej przez członka zarządu co najmniej 10% udziałów albo akcji bądź prawa do powołania co najmniej jednego członka zarządu. Jeśli zarząd jest wieloosobowy, wszyscy jego członkowie są zobowiązani i uprawnieni do wspólnego prowadzenia spraw spółki. Statut może w tej kwestii stanowić inaczej. Zarząd podejmuje uchwały bezwzględną większością głosów, zaś w razie równości głosów decyduje głos prezesa zarządu, jeżeli statut tak stanowi. Uchwały zarządu są protokołowane.

RADA NADZORCZA

Jest obowiązkowa. Sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności. Nie ma prawa do wydawania zarządowi wiążących poleceń dotyczących prowadzenia spraw spółki.

Do jej kompetencji należy np.

- ✓ ocena sprawozdań w zakresie ich zgodności z księgami, dokumentami i stanem faktycznym,
- ✓ ocena wniosków zarządu co do kwestii podziału zysku albo pokrycia straty oraz możliwość zawieszenia w czynnościach poszczególnych lub wszystkich członków zarządu z ważnych przyczyn,
- ✓ badanie podejmowanych decyzji,
- ✓ powoływanie i odwoływanie członków Zarządu Spółki,
- ✓ badanie rachunku zysków i strat jak i samego bilansu oraz porównywanie ich z księgami,
- ✓ zatwierdzanie rocznych planów działania Spółki.

Swoje czynności rada nadzorcza wykonuje zbiorczo może ona również delegować do indywidualnego wykonywania zadań nadzorczych. Rada nadzorcza w swych działaniach musi być elastyczna i szybko reagować na bieżące wydarzenia w Spółce lub jej otoczeniu.

ROZWIĄZANIE SPÓŁKI AKCYJNEJ

Rozwiązanie spółki akcyjnej powoduje, że jej byt prawny ustaje. W momencie, kiedy zaistnieją przesłanki do rozwiązania spółki akcyjnej, konieczne jest otwarcie postępowania likwidacyjnego.

W myśl ustawy Kodeks Spółek Handlowych, rozwiązanie spółki akcyjnej powodują:

- ✓ przyczyny, które przewidziane zostały w statucie,
- ✓ uchwała walnego zgromadzenia akcjonariuszy w przedmiocie rozwiązania spółki,
- ✓ uchwała walnego zgromadzenia akcjonariuszy w przedmiocie przeniesienia siedziby spółki za granicę Rzeczypospolitej Polskiej,
- ✓ ogłoszenie upadłości spółki akcyjnej,
- ✓ inne przyczyny przewidziane w przepisach prawa.

Spółka akcyjna ulega rozwiązaniu dopiero po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego. Jednakowoż nie wszczyna się likwidacji, jeśli przyczyną rozwiązania spółki akcyjnej jest ogłoszenie upadłości. Jeżeli wszczęto postępowanie upadłościowe, rozwiązanie spółki nastąpi w chwili zakończenia postępowania upadłościowego.

Warto wiedzieć, że likwidacja spółki akcyjnej jest procesem długotrwałym, trwającym ponad rok. Zatem w niektórych przypadkach warto jest się zastanowić nad alternatywnymi sposobami zakończenia działalności tej spółki.

SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest samodzielny podmiotem posiadającym osobowość prawną i jednocześnie najczęściej występująca forma spółki kapitałowej. Zasady funkcjonowania sp. z o.o. reguluje oczywiście **KSH**. Dla przedsiębiorców planujących przedsięwzięcia gospodarcze w większym rozmiarze lub wiążące się z wysokim ryzykiem, wybór spółki kapitałowej jaką jest **spółka z o.o.** zazwyczaj jest dużo bardziej korzystny od spółki osobowej. Dzięki konstrukcji spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, prowadząc firmę, można nie mieć większych obaw, że odpowie się za długi firmy osobistym majątkiem. Nie chodzi tu jednak o ograniczenie odpowiedzialności w jakimkolwiek zakresie. Ograniczenie odpowiedzialności następuje tu wobec wspólników w tej spółce.

Jak zapewne pamiętasz z poprzednich wykładów, w spółkach osobowych, wspólnicy odpowiadali **solidarnie** lub **subsydiarnie**. Oznaczało to, że w przypadku braku możliwości zaspokojenia wierzycieli z działalności gospodarczej zobowiązani oni było zaspokoić ich z własnego majątku.

W przypadku spółki z o.o. wspólnicy nie mają takiego obowiązku. Ograniczona odpowiedzialność jest pewnego rodzaju przywilejem który ich dotyczy, ponieważ po wniesieniu do spółki kapitału zakładowego ich odpowiedzialność za zobowiązania spółki „ginie”. Gdyby spółka ogłosiła upadłość, wówczas ich strata ograniczałaby się tylko do wniesionego przez nich kapitału zakładowego. Stąd też w nazwie słowa „ograniczona odpowiedzialność”.

Spółkę z o.o. może utworzyć jedna lub więcej osób, a wspólnikiem może być zarówno osoba fizyczna jak i osoba prawna, oraz jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej.

Firma spółki z o.o. może być dowolna. Powinna jednak zawierać dodatkowe oznaczenie, tj. (jak nie trudno się domyślić) „spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”, lub w skrócie spółka z o.o.

CO JEST POTRZEBNE DO ZAWARCIA UMOWY SPÓŁKI?

Jeśli spółka jest jednoosobowa, niezbędny jest akt założycielski. Jeśli zaś założycielami spółki jest więcej niż jedna osoba, konieczne jest wniesienie całego kapitału zakładowego (5000zł), powołanie organów spółki, oraz wpis do KRS.

Proces tworzenia spółki kończy wniosek do KRS o zarejestrowanie spółki.

WAŻNE!!

- ✓ Spółka z o.o. powinna być zawarta w formie aktu notarialnego.
- ✓ Umowa spółki może być zmieniana w trakcie istnienia spółki.
- ✓ Do zmian jej treści niezbędna jest uchwała zgromadzenia wspólników, zaprotokołowana notarialnie i zgłoszona do KRS.
- ✓ Pisma oraz zamówienia handlowe składane przez spółkę, a także informację na stronach www spółki, powinny zawierać firmę jej siedzibę i adres, oznaczenie sądu rejestrowego w którym przechowywana jest dokumentacja spółki, numer pod którym spółka jest wpisana do rejestru, NIP, oraz wysokość kapitału zakładowego.

KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁKI Z O.O.

Kapitał zakładowy sp. z o.o. powinien wynosić **co najmniej 5 000 złotych**. Wartość nominalna udziału nie może być niższa niż 50 złotych. Kapitał zakładowy może być wniesiony w pieniądzu, bądź niepieniężnie czyli w rzeczach. Pamiętaj z poprzednich wykładów jak nazywamy niematerialny wkład do spółki?

Bardzo dobrze! To aport!

Tak więc, jeśli wnosi się aport, to jego wartość powinna być odnotowana. Odnotowana powinna zostać także osoba wnosząca, oraz ilość nominalnych udziałów otrzymanych w zamian. Jak przeczytałeś powyżej, umowa spółki określa między innymi czy wspólnik może mieć jeden czy też więcej udziałów. Jeśli ma jeden udział, to te udziały mogą mieć równą albo nierówną wartość nominalną.

PRZYKŁAD!!!

Spółka z o.o. ma dwóch wspólników i kapitał zakładowy który wynosi 5000 zł. Pan Marcin ma udział w wysokości 3000 zł, natomiast Pan Antonii w wysokości 2000 zł. Udziały nie są równe.

ZBYCIE UDZIAŁU

Udziały są zbywalne, mogą również przejść na spadkobierców. Umowa spółki z o.o. może ograniczyć lub wyłączyć wstąpienie do spółki spadkobierców na miejsce zmarłego wspólnika. Zbycie udziału wymaga formy pisemnej. W przypadku zbycia udziału lub jego części, nabywca za niespełnione świadczenia należne spółce odpowiada wobec spółki solidarnie ze zbywcą.

KSIĘGA UDZIAŁÓW

Jest prowadzona przez zarząd. Wpisuje się do niej nazwisko i imię albo firmę (nazwę), oraz siedzibę każdego wspólnika, adres, liczbę i wartość nominalną jego udziałów, a także ustanowienie zastawu lub użytkowania, oraz wszelkie zmiany dotyczące osób wspólników i przysługujących im udziałów. Oczywiście każdy wspólnik może przeglądać księgę udziałów.

Kapitał zakładowy może być zmieniany, podwyższany i obniżany w trakcie trwania spółki. Rzecz jasna wymaga to zmiany umowy, chyba że taką sytuację przewidziano już w umowie założycielskiej. Przyjrzyjmy się nieco bliżej wspomnianemu podwyższaniu i obniżaniu kapitału.

PODWYŻSZENIE KAPITAŁU ZAKŁADOWEGO następuje przez podwyższenie wartości nominalnej udziałów już istniejących, lub ustanowienie zupełnie nowych. O ile umowa nie stanowi inaczej, dotychczasowi wspólnicy mają prawo pierwszeństwa do objęcia nowych udziałów w podwyższonym kapitale. Oświadczenie dotychczasowego wspólnika o objęciu nowego udziału albo o objęciu podwyższenia wartości istniejącego już udziału, wymaga formy aktu notarialnego.

OBNIŻENIE KAPITAŁU ZAKŁADOWEGO powinny określać wysokość o jaką kapitał ma być obniżony, a także sposób jego obniżenia. O uchwalonym już obniżeniu kapitału zakładowego zarząd niezwłocznie ogłasza wzywając wierzycieli spółki (jeśli takowi istnieją) do wniesienia sprzeciwu w terminie 3 miesięcy licząc od dnia ogłoszenia, jeśli ci nie wyrażają zgody na obniżenie.

Obniżenie kapitału zarząd zgłasza do sądu rejestrowego. Do takiego zgłoszenia należy dołączyć:

- ✓ uchwałę o obniżeniu kapitału zakładowego
- ✓ dowody należytego wezwania wierzycieli
- ✓ oświadczenie wszystkich członków zarządu stwierdzające że wierzyciele zostali zabezpieczeni lub zaspokojeni

ORGANY SPÓŁKI Z O.O.

W związku z tym, że spółka z o.o. posiada osobowość prawną, działa ona poprzez swoje organy.

W spółce z o.o. występują trzy rodzaje organów:

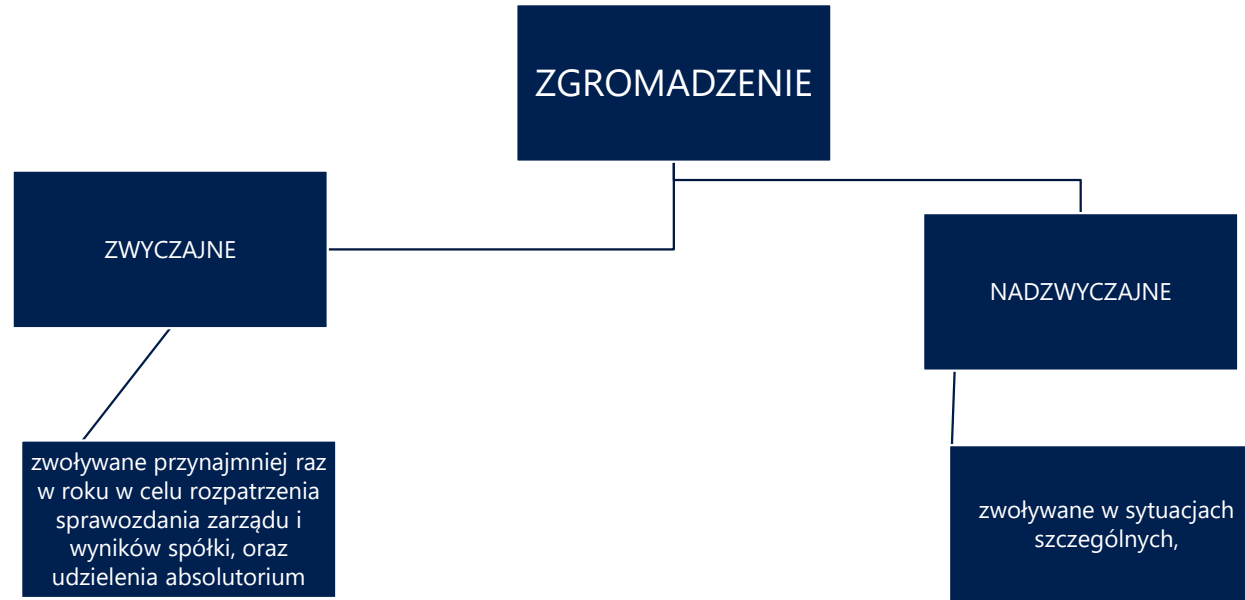
1. zgromadzenie wspólników – uchwałodawczy organ spółki,
2. zarząd – organ wykonawczy i zarządzający,
3. rada nadzorcza (ewentualnie także komisja rewizyjna) - organy nadzorczo-kontrolne.

ZGROMADZENIE WSPÓLNIKÓW

Jest pierwszym organem, któremu się przyjrzymy. Do jego kompetencji należy podejmowanie decyzji w sprawach organizacyjnych spółki. Zgromadzenie dokonuje wyboru członków pozostałych organów spółki oraz określa jaki będzie sposób reprezentacji spółki przez zarząd. Zgromadzenie wspólników podejmuje uchwały w sprawie zmian umowy spółki, w tym o zmianie przedmiotu działalności i wysokości kapitału zakładowego.

Zgromadzenie decyduje także o rozwiązaniu spółki, rozpatrzeniu i zatwierdzeniu sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz udzieleniu absolutorium członkom organów spółki z wykonania przez nich obowiązków. Ponadto podejmuje decyzje w zakresie zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego, nabycia i zbycia nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości oraz zwrotu dopłat.

Warto zwrócić uwagę na to, że zgromadzenie wspólników nie zajmuje się bieżącym zarządzaniem sprawami spółki, gdyż to należy do kompetencji drugiego organu spółki – zarządu.

ZARZĄD

Prowadzi sprawy spółki oraz reprezentuje ją we wszystkich czynnościach sądowych, jak i pozasądowych. Zarząd może składać się z jednego albo większej liczby członków, którzy są powoływani i odwoływani uchwałą wspólników. Do zarządu mogą być powołani wspólnicy lub osoby spoza ich grona. Jeżeli zarząd jest wieloosobowy, to każdy członek zarządu ma prawo i obowiązek prowadzenia spraw spółki. Przy czym, sprawy nieprzekraczające zakresu zwykłych czynności spółki, każdy członek zarządu może prowadzić samodzielnie, bez uprzedniej uchwały zarządu.

CZŁONKOWIE ZARZĄDU nie mogą bez zgody spółki zajmować się interesami konkurencyjnymi, ani też uczestniczyć w spółce konkurencyjnej jako wspólnik spółki cywilnej, spółki osobowej lub jako członek organu spółki kapitałowej, bądź uczestniczyć w innej konkurencyjnej osobie prawnej jako członek organu. Zakaz ten obejmuje także udział w konkurencyjnej spółce kapitałowej w przypadku posiadania przez członka zarządu co najmniej 10% udziałów lub akcji tej spółki albo prawa do powołania co najmniej jednego członka zarządu. W przypadku upadłości, członkowie zarządu odpowiadają swoim majątkiem o ile egzekucja majątku spółki byłaby bezskuteczna.

RADA NADZORCZA

Rada nadzorcza jest obowiązana wykonywać stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności. Do jej szczególnych obowiązków należy badanie sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym oraz wniosków (zarządu) co do podziału zysków lub pokrycia strat.

KOMISJA REWIZYJNA

Do jej obowiązków należy ocena sprawozdań i wniosków zarządu dotyczących podziału zysku lub pokrycia straty, a także składanie zgromadzeniu wspólników corocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny, w trybie i w zakresie określonym dla wykonywania tych czynności przez radę nadzorczą.

Chyba możemy stwierdzić, że sp. z o.o. w porównaniu do dotychczas omówionych spółek, jest organizacyjnie najbardziej skomplikowaną spółką.

ROZWIĄZANIE SPÓŁKI Z O.O.

Może nastąpić na mocy uchwały wspólników, która została zapisana w umowie spółki. Uchwała ta musi być notarialnie zaprotokołowana. To od niej bowiem zaczyna się proces likwidacyjny.

Powodów rozwiązania spółki jest wiele. Część przewiduje umowa spółki, inne dotyczyć mogą np. ogłoszenia upadłości spółki. Likwidacja ma na celu zamknięcie spraw spółki i sprzedanie majątku w celu zaspokojenia wierzycieli i wspólników zgodnie z posiadanymi przez nich udziałami.

SPRAWDŹ ILE WIESZ!

Do podanych sytuacji dopasuj najlepiej pasujące formy organizacyjno-prawne. Nie musisz wykorzystać wszystkich form.

spółka cywilna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka akcyjna

Lp.	Sytuacja	Proponowana forma organizacyjno-prawna
1.	<p>Anna i Przemek chcą założyć firmę produkcyjną. Potrzebują znaczącego kapitału na zakup maszyn. Podjęli już rozmowy z bankami nt. ewentualnego kredytu. Obawiają się jednak tego, że jeśli ich pomysł nie wypali, będą musieli z własnego majątku spłacać później kredyt.</p>	
2.	<p>Grupa studentów i studentek kierunku informatyka ma pomysł na firmę, która będzie świadczyła usługi, jakich nie ma jeszcze na rynku. Zakładają dużą dynamikę rozwoju firmy. Ustalili oni, że docelowo chcieliby wprowadzić swoją spółkę na giełdę. Są przygotowani na znaczące zaangażowanie kapitałowe już na starcie</p>	

Poniżej znajdziesz rozwiązanie 😊

Lp.	Sytuacja	Proponowana forma organizacyjno-prawna
1.	Anna i Przemek chcą założyć firmę produkcyjną. Potrzebują znaczącego kapitału na zakup maszyn. Podjęli już rozmowy z bankami nt. ewentualnego kredytu. Obawiają się jednak tego, że jeśli ich pomysł nie wypali, będą musieli z własnego majątku spłacać później kredyt.	Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
2.	Grupa studentów i studentek kierunku informatyka ma pomysł na firmę, która będzie świadczyła usługi, jakich nie ma jeszcze na rynku. Zakładają dużą dynamikę rozwoju firmy. Ustalili oni, że docelowo chcieliby wprowadzić swoją spółkę na giełdę. Są przygotowani na znaczące zaangażowanie kapitałowe już na starcie	Spółka akcyjna

CO TO TAKIEGO SPÓŁDZIELNIE PRACY?

Spółdzielnie to dobrowolnym zrzeszenia nieograniczonej liczby osób, o zmiennym składzie osobowym i zmiennym funduszu udziałowym, które w interesie swoich członków prowadzą wspólną działalność gospodarczą.

Fundusz udziałowy to łączna kwota wpłaconych przez członków spółdzielni udziałów. Spółdzielnia pracy ma osobowość prawną. Cechami charakterystycznymi spółdzielni jest prowadzenie przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę jej członków oraz obowiązek nawiązania stosunku pracy z wszystkimi członkami spółdzielni (podpisania określonej w przepisach spółdzielczej umowy o pracę). Spółdzielnię pracy może założyć co najmniej 10 osób fizycznych (nie muszą być to osoby zagrożone wykluczeniem społecznym). Wyjątkiem są spółdzielnie produkcji rolnej, do których założenia wystarczy 5 osób

Oprócz działalności gospodarczej, spółdzielnia może prowadzi działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków i ich środowiska. Najważniejszym dokumentem wewnętrznym spółdzielni jest jej statut.

Oprócz spraw podstawowych, takich jak struktura, prawa i obowiązki członków, musi być m.in. wskazany

- ✓ przedmiot działalności,
- ✓ wysokość wpisowego,
- ✓ wysokość i ilość udziałów
- ✓ zasada pokrywania strat.

KAPITAŁ ZAŁOŻYCIELSKI

Fundusz udziałowy spółdzielni, to łączna kwota wpłaconych przez członków spółdzielni udziałów.

ORGANY WŁADZY

Spółdzielnie pracy mają rozbudowaną strukturę, którą tworzą:

- ✓ walne zgromadzenie,
- ✓ rada nadzorcza,
- ✓ zarząd
- ✓ (w przypadku zastąpienia walnego zgromadzenia zebraniem przedstawicieli – zebranie grup członkowskich)

WALNE ZGROMADZENIE

Jest najważniejszym organem spółdzielni. Walne zgromadzenie wybiera i powołuje zarząd oraz radę nadzorczą, przyjmuje sprawozdania roczne oraz absolutorium dla zarządu. Uchwały walnego zgromadzenia podejmowane są w drodze głosowania. Obowiązuje zasada, że każdy członek spółdzielni ma jeden głos, niezależnie od wysokości udziałów. Natomiast zarząd w ramach przyznanych mu w statucie kompetencji, reprezentuje spółdzielnię i zajmuje się prowadzeniem bieżących spraw spółdzielni, w szczególności zarządza jej majątkiem.

WARUNKI PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI

Spółdzielnie pracy prowadzą, w interesie swoich członków, nieograniczoną działalność gospodarczą. Spółdzielnia pracy może tworzyć fundacje, spółki, tworzyć i przystępować do spółdzielni osób prawnych i innych spółdzielni pracy oraz związków spółdzielczych. Może również jako członek wspierający przystępować do związków oraz organizacji pozarządowych.

MAJĄTEK SPÓŁDZIELNI

Majątek spółdzielni jest prywatną własnością jej członków, a zysk podlega podziałowi na podstawie uchwały walnego zgromadzenia. Należy jednak wiedzieć, że co najmniej 5% nadwyżki przeznacza się na zwiększenie funduszu zasobowego, jeżeli fundusz ten nie osiąga wysokości wniesionych udziałów obowiązkowych.

NADZÓR, SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Każda spółdzielnia obowiązana jest przynajmniej raz na 3 lata, a w okresie pozostawania w stanie likwidacji corocznie, poddać się lustracyjnemu badaniu legalności gospodarności i rzetelności całości jej działania. Lustracja obejmuje okres od poprzedniej lustracji.

Podsumowując, spółdzielnie pracy to rodzaj spółdzielni mający na celu zapewnienie jej członkom pracy w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu, poprzez organizację wspólnej produkcji towarów lub świadczenia usług na rzecz osób trzecich.